

EPI-aktuellt

Vol 1
Nr 14
4 april 2002

Nyhetsbrev från Avdelningen för Epidemiologi, Smittskyddsinstitutet

Redaktör: Ragnhild Janzon, tfn 08-457 23 64
Ansvarig utgivare: Johan Giesecke, tfn 08-457 23 60
Fax: 08-30 06 26
E-post: epi@smi.ki.se
Prenumeration: Via formulär på [SMI:s hemsida](#)

Innehåll

[Veckan som gick](#) (krönika)

[Notiser](#)

[Utbrott](#)

[Hänt i världen](#)

[Statistik](#)

[Länkar](#)

Veckan som gick

I media har veckans nyhet varit det utbrott av Salmonella saintpaul som nämndes redan i förra veckan. Nedan finns några rader om hur det hela fortsatt även om vi ännu saknar facit för detta utbrott. Menigokockepidemiologin är under utveckling, först dök fall med typ W 135 upp i samband med pilgrimer som kom hem från Mecka och nu sprider sig samma typ i Afrika. I Europa verkar nu flera länder se en ökning av typ C vilket gjort att man i Storbritannien börjat med en allmän vaccination och flera länder, bl.a. Holland, står tydligen i startgroparna. I Sverige har vi inte sett någon ökning av antalet fall på senare tid.

I USA har det varit en stor kongress om nya infektioner. Bioterror fick stort utrymme inte minst den epidemi av antraxbrev som stora delar av världen utsattes för under hösten. Antalet verkliga fall var mycket få och det var enbart USA som drabbades men det har satt strålkastarljuset på bioterror som ett verkligt hot mot folkhälsan. Många länder arbetar nu på sin beredskap och olika vägar att förbättra beredskapen presenterades. Många talare underströk vikten av att denna beredskap måste vara en integrerad del av vår vanliga beredskap för epidemier av infektionssjukdomar vilket stämmer väl med hur vi tänker i Sverige.

Egendomligt nog upptäcktes ett större lager av smittkoppsvaccin i USA samma vecka som kongressen pågick, inte mindre än 90 miljoner doser. ([Smittkoppor](#) är tillsammans med [antrax](#) och möjligen någon annan sjukdom de mest fruktade bioterrorvapnen) Firman som hade doserna i lager meddelade dagen därpå att man varit medveten om sina förråd under lång tid men först velat testa om vaccinet var användbart. Att firman är en multinationell jätte och vaccinet av en fransk typ borde göra den nationella tillhörigheten lite tveksam men vaccinet erbjöds genast amerikanska staten. När man nu har tillgång till stora mängder vaccin börjar genast en diskussion om att återinföra allmän vaccination trots det relativt stora antalet biverkningar man då kan förvänta sig.

Samtidigt visar tidiga resultat att det går att spåda vaccinet upp till fem gånger med fortsatt bra effekt. Sammantaget har alltså världens reserver av smittkoppsvaccin ökat påtagligt och den oro som funnits för att man inte ska ha vaccin för att ta hand om ett utbrott av smittkoppor bör kunna stillas. Det förutsätter givetvis att vaccinet kan användas där det behövs och inte fastnar i nationella lager.

Anders Tegnell

Notiser

Hur skall man tolka starka epidemiologiska samband i avsaknad av mikrobiologiska fynd?

Följande korta rapport från ett utbrott syftar till att få dig, käre läsare, att själv fundera över hur du skulle värderat data. En mer fullständig beskrivning av utbrottet kommer senare - hela analysen är inte klar.

I slutet av februari blev EPI uppmärksam på ett utbrott av magsjuka i en kommun i Sverige. Sjukdomen drabbade både bofasta och tillfälliga gäster, och hos en handfull personer som besökt kommunen hade man hittat man calici-virus i avföringen.

I samarbete med smittskyddsläkaren och miljö-och hälsoförvaltningen stod det snart klart att detta var ett stort utbrott. En hypotes var att sjukdomen förts till platsen av tillfälliga gäster, en annan att det var ett vattenburet utbrott. En enkät sändes ut till 214 hushåll (ca 500 personer) i kommunen, där vi frågade om födoämnen, vattenkälla, andra sjuka i familjen, mm.

Teorin om tillfälliga gäster som expositions-källa motsades av att när skolbarnen (som delvis kom från en annan ort med annan vattentäkt) kom tillbaka från sitt sportlov veckan efter utbrottet startat, så insjuknade en stor del av dem direkt i gastroenterit. Det var en signifikant ökad risk bland elever som drack kranvatten i skolan. Högst var attack rate i den klass som hade hemkunskap första skoldagen, och då fick saft gjord på kranvatten.

Efter en vecka kunde vi analysera svaren från de först mottagna 100 enkäterna (svar från ca 240 personer). Attack rate och relativ risk för gastroenterit uppdelat på kön, ålder, och hushållets vattenkälla framgår av Tabell 1.

Tabell 1. Risk att insjukna i gastroenterit efter kön, ålder och vattentäkt. I studien ingår 3 kommunala vattentäkter, benämnda A och B (2 olika vattentäkter), övriga invånare har egen brunn.

	Fall	Total	AR (%)	Rel. Risk	95% konf.int.
Kön					
Kvinna	46	127	36	1.17	0.82-1.67
Man	36	116	31	Ref	-
Ålder					
1-25	27	78	35	1.13	0.73-17.5
26-55	27	88	31	Ref	-
Över 55	28	70	40	1.30	0.85-1.19
Typ av vatten					
Komm. vatten A	52	64	81	5.1	2.66-9.77
Komm. vatten B	11	69	16	Ref	-
Egen brunn	15	80	19	1.18	0.54-2.56

Vi ser en signifikant ökad risk för sjukdom hos dem som tar sitt vatten från den kommunala vattentäkten A: 5 gånger högre risk än för dem som har vattentäkt B eller egen brunn. Inga andra av de undersökta variablerna korrelerade till sjukdom.

Mikrobiologisk analys av vattnet visade inga indikatorbakterier. Analys för calicivirus pågår, men är en mycket svår och osäker metod när det gäller vattenprover.

Den epidemiologiska analysen är alltså inte klar, men om man skall använda den som grund för åtgärder måste den göras tidigt i förloppet. Mot bakgrund av informationen ovan: hur skulle du själv agerat? Lita på den epidemiologiska analysen och åtminstone föreslå kokning av vattnet, eventuellt följt av kontroll av vattentäkt A? Ta avsaknaden av indikatorbakterier som bevis för att detta knappast kan vara ett vattenburet utbrott?

JG, JCM, YA

Utbrott

Uppdatering av Salmonella Saintpaul-utbrottet

Totalt har sedan januari 66 fall av Salmonella Saintpaul rapporterats, alla smittade i Sverige. Förutom 5 fall på ett vårdhem i Västra Götaland kommer flertalet fall från Stockholm-Uppsala-området eller har vistats där. Av de 61 fallen är 41 kvinnor och 20 män. De flesta smittade är vuxna men även några barn har rapporterats. För närvarande är senaste insjukningsdatum den 20 mars. Ingen Salmonella har kunnat isoleras från undersökta livsmedelsprov.

En fall-kontrollstudie pågår hos de aktuella Smittskyddsenheterna, men ännu är inga resultat klara. Via det europiska övervakningssystemet för Salmonella och EHEC (Enter-net) har en förfrågan gått ut även till andra länder om förekomsten av Salmonella Saintpaul, hittills har ingen för detta utbrott intressant information inkommit.

YA

Hänt i världen

Meningokockvaccinering i Europa

Efter att under det senaste året sett en oroande ökning av [meningokockinfektioner](#) i Holland har man nu beslutat att börja en allmän vaccination. Det totala antalet fall har ökat från cirka 500 till över 700 och andelen grupp C från cirka 15% till 38%. I ett första steg vaccinerar man ungdomar 15-18 år gamla och senare kommer alla barn under sex år att få vaccinet. Därefter kommer alla barn att vaccineras vid 14 månaders ålder. Sammanlagt beräknar man att 3,5 miljoner barn kommer att vaccineras under detta år

I Belgien har man sett en liknande ökning av meningokocker av typen C som har ökat trefaldigt sedan 1997. Detta har främst drabbat de norra delarna (Vlaamse Gemeenschap) och där inledde man en vaccinationskampanj i november 2001.

AT

Meningokockepidemi i Burkina Faso

I Burkina Faso pågår sedan början av året en meningitepidemi enligt rapporter från WHO ([ProMed 31/3 2002](#)). Hittills har 3 579 personer insjuknat och 544 av dessa avlidit. Neisseria meningitidis serogrupp W135 har verifierats i prover från fem distrikt i landet men det är inte fastställt om det är den dominerande typen. Vaccin mot denna meningokocktyp finns för närvarande inte tillgängligt i Burkina Faso. En vaccinationskampanj inleddes i januari med målsättningen att immunisera 3 miljoner invånare i åldern 2 – 30 år mot meningokocker typ A och C.

EPI-aktuellt – Nyhetsbrev från Avdelningen för Epidemiologi, SMI - Nr 14-2002 (4 april)

Burkina Faso ligger i det s.k. meningit-bältet i Afrika och utbrott inträffar årligen – under 2001 insjuknade drygt 13 000 och 1 800 dog.

Det finns också rapporter om vaccinationskampanjer i flera provinser i Etiopien.

RJ

Statistik

Månadsstatistik mars 2002

Månadsstatistiken för mars är klar och ligger i tabellform på hemsidan.

[Riksöversikt](#) [Landstingsöversikt](#)

Laboratorierapporten (pdf) kommer att läggas ut på hemsidan nästa vecka (v 15)

Uppdaterad MRSA-statistik

Totalt anmäldes 21 fall av MRSA från 8 landsting under mars månad. Den uppdaterade [tabellen](#) återfinns på hemsidan

Länkar till andra smittskyddsnyheter

[CDR Communicable Disease Report \(Storbritannien\)](#)

[EPI-NEWS \(Danmark\)](#)

[Eurosurveillance Weekly](#)

[MMWR](#)

[MSIS-rapport \(Norge\)](#)

[ProMed](#)

[WHO Disease Outbreaks News](#)